

WYMAGANIA EDUKACYJNE

NIEZBĘDNE DO UZYSKANIA POSZCZEGÓLNYCH ŚRÓDROCZNYCH I ROCZNYCH OCEN Z HISTORII W KLASIE VIII

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą, nie posiada podstawowych wiadomości i umiejętności niezbędnych do kontynuowania nauki oraz przyswajania nowych treści w klasie wyższej.

Wymagania edukacyjne na ocenę:				
dopuszczającą	dostateczną	dobłą	bardzo dobrą	celującą
Uczeń:	Uczeń posiada wiedzę i umiejętności określone dla oceny dopuszczającej, a ponadto:	Uczeń posiada wiedzę i umiejętności określone dla oceny dostatecznej, a ponadto:	Uczeń posiada wiedzę i umiejętności określone dla oceny dobrej, a ponadto:	Uczeń posiada wiedzę i umiejętności określone dla oceny bardzo dobrej, a ponadto:
Wojna obronna Polski we wrześniu 1939 r. Agresja Niemiec (1 września) i Związku Sowieckiego (17 września)				
• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wojna błyskawiczna (Blitzkrieg)</i>, „dziwna wojna”, <i>internowanie</i> • zna daty: agresji Niemiec na Polskę (1 IX 1939), wkroczenia Armii Czerwonej do Polski (17 IX 1939) • identyfikuje postacie: Adolfa Hitlera, Józefa Stalina	• identyfikuje postacie: Henryka Sucharskiego, Edwarda Rydza-Śmigłego, Stefana Starzyńskiego • wskazuje na mapie kierunki uderzeń armii niemieckiej i sowieckiej • podaje przykłady szczególnego bohaterstwa Polaków, np. obrona poczty w Gdańsku, walki o Westerplatte, obrona wieży spadochronowej w Katowicach, bitwy pod Mokrą i Wizną, bitwa nad Bzurą, obrona Warszawy, obrona Grodna, bitwa pod Kockiem, obrona Helu	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>provokacja gliwicka</i>, <i>bitwa graniczna</i>, „<i>polskie Termopile</i>” • zna daty: bitwy o Westerplatte (1–7 IX 1939), wypowiedzenia wojny Niemcom przez Francję i Wielką Brytanię (3 IX 1939), internowania władz polskich w Rumunii (17/18 IX 1939), kapitulacja Warszawy (28 IX 1939), kapitulacji pod Kockiem (6 X 1939) • wyjaśnia przyczyny klęski Polski we wrześniu 1939 r. • przedstawia stosunek sił ZSRS, Niemiec i Polski • wymienia miejsca kluczowych bitew wojny obronnej Polski stoczonych z wojskami niemieckimi i sowieckimi	• identyfikuje postacie: Franciszka Kleeberga, Tadeusza Kutrzeby • przedstawia polityczne i militarne założenia planu obrony Polski w 1939 r. • omawia okoliczności wkroczenia wojsk sowieckich na terytorium Polski w kontekście paktu Ribbentrop–Mołotow • wymienia i charakteryzuje etapy wojny obronnej Polski	• ocenia postawę aliantów zachodnich wobec Polski we wrześniu 1939 r. • ocenia postawę władz polskich we wrześniu 1939 r.

II wojna światowa i jej etapy

- wyjaśnia znaczenie terminów: *alianci, bitwa o Anglię, izolacjonizm, Karta atlantycka, Wielka Koalicja, Wielka Trójka, konferencja w Teheranie*

- zna daty: bitwy o Anglię (lato–jesień 1940), konferencji w Teheranie (XI–XII 1943), desantu aliantów w Normandii (VI 1944), konferencji jałtańskiej (II 1945), bezwarunkowej kapitulacji III Rzeszy (8/9 V 1945), zrzucenia bomb atomowych na Hiroszimę i Nagasaki (VIII 1945), bezwarunkowej kapitulacji Japonii (2 IX 1945)

- identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Winstona Churchilla, Charles’a de Gaulle’a

- wskazuje na mapie obszary zagarnięte przez ZSRS i III Rzeszę do 1941 r.

- wyjaśnia znaczenie terminów: *linia Maginota, kolaboracja, operacja „Lew morski”, plan „Barbarossa”, Wielka Wojna Ojczyźniana, U-Boot, konwój, Enigma, lotniskowiec, pancernik*

- zna daty: napaści niemieckiej na Danię i Norwegię (IV 1940), ataku III Rzeszy na Francję (V–VI 1940), bitwy o Anglię (VII–X 1940), agresji Niemiec na ZSRS (22 VI 1941), ataku Japonii na USA (7 XII 1941)

- identyfikuje postacie: Franklina Delano Roosevelta, Harry’ego Trumana

- wymienia państwa, które padły ofiarą agresji sowieckiej oraz niemieckiej do 1941 r.

- wymienia cele niemieckich ataków lotniczych na Wielką Brytanię,

- omawia przełomowe znaczenie bitwy stalingradzkiej dla przebiegu II wojny światowej,

- wyjaśnia genezę i cele Wielkiej Koalicji

- wyjaśnia znaczenie terminów: *wojna zimowa, państwo marionetkowe, państwo Vichy, Komitet Wolnej Francji, bitwa o Atlantyk, wilcze stada*

- zna daty: blokady Leningradu (1941–1944), bitwy o Moskwę (XI–XII 1941), bitwy pod Stalingradem (VIII 1942 – II 1943), bitwy na Łuku Kurskim (VII 1943)

- identyfikuje postacie: Vidkuna Quislinga, Philippe’a Pétaina, Erwina Rommla

- wskazuje na mapie przełomowe bitwy wojny Niemiec i ZSRS: pod Moskwą i pod Stalingradem

- opisuje skutki bitwy o Anglię oraz omawia jej polityczne i militarne znaczenie,

- wskazuje wynalazki techniczne, które pomogły Brytyjczykom w walce z Niemcami

- przedstawia militarny wkład Polaków w obronę Wielkiej Brytanii,

- wyjaśnia przyczyny ataku III Rzeszy na Związek Sowiecki,

- przedstawia decyzje podjęte podczas obrad Wielkiej Trójki w Teheranie i Jałcie

- wyjaśnia znaczenie terminów: *Lend-Lease Act, operacja „Market Garden”, operacja „Bagration”, taktyka żabich skoków, kamikadze*

- zna daty: wojny sowiecko-fińskiej (XI 1939 – III 1940), zajęcia republik bałtyckich przez ZSRS (VI 1940), ataku Niemiec na Jugosławię i Grecję (IV 1941), bitwy pod El Alamein (X–XI 1942), bitwy o Midway (VI 1942), walk o Guadalcanal (VIII 1942 – II 1943), podpisania Karty atlantyckiej (VIII 1941 r.), lądowania wojsk alianckich na Sycylii (VII 1943), ofensywy Armii Czerwonej na froncie wschodnim (VI 1944 i I 1945), zdobycia Berlina (2 V 1945)

- identyfikuje postacie: Gieorgija Żukowa, Bernarda Montgomery’ego, Dwighta Eisenhowera, Douglasa MacArthura, Bernarda Montgomery’ego

- przedstawia cele polityki Hitlera i Stalina w Europie w latach 1939–1941

- przedstawia ekspansję ZSRS w latach 1939–1940

- omawia założenia niemieckiego planu inwazji na Wielką Brytanię

- porównuje potencjał militarny wojsk niemieckich i brytyjskich w czasie bitwy o Anglię

- opisuje kolejne etapy agresji Niemiec w latach 1940–1941

- wyjaśnia, jakie były przyczyny klęski Niemiec w bitwie o Anglię

- ocenia wkład polskich lotników w walki o Wielką Brytanię,

- wyjaśnia przyczyny i okoliczności zdobycia przewagi militarnej przez ZSRS

- wskazuje powody zbliżenia Wielkiej Brytanii i USA do ZSRS,

- ocenia konsekwencje włączenia się USA do wojny

- przedstawia rozwiązania militarne, które obie strony stosowały podczas zmagania na morzach i oceanach,

- przedstawia etapy formowania się Wielkiej Koalicji antyhitlerowskiej

- ocenia decyzję Amerykanów o użyciu bomby atomowej przeciwko Japonii

			• wyjaśnia znaczenie terminu blokada Leningradu • wyjaśnia, jakie czynniki spowodowały klęskę ofensywy niemieckiej na Moskwę w 1941 r. • przedstawia etapy wojny niemiecko-sowieckiej • przedstawia przebieg działań wojennych na froncie wschodnim w latach 1941–1943 • przedstawia, w jaki sposób Niemcy traktowali jeńców sowieckich • wymienia główne strony konfliktu w Afryce i w rejonie Pacyfiku oraz ich najważniejsze cele strategiczne • wyjaśnia, na czym polegało strategiczne znaczenie bitew pod El Alamein i pod Midway, oraz lokalizuje je na mapie • wyjaśnia znaczenie bitwy o Atlantyk dla losów II wojny światowej • charakteryzuje założenia polityki zagranicznej wielkich mocarstw w czasie II wojny światowej • charakteryzuje działania na frontach w latach 1944–1945	
--	--	--	---	--

Polska pod okupacją niemiecką i sowiecką

- wyjaśnia znaczenie terminów: *Generalne Gubernatorstwo, sowietyzacja, łapanka, deportacja, akcja „AB”, wysiedlenia, ruch oporu, getto, Holokaust, obóz koncentracyjny, pacyfikacja, gwiazda Dawida, obóz zagłady, sabotaż, dywersja, Rada Pomocy Żydom „Żegota”, Sprawiedliwy wśród Narodów Świata, rzeź wołyńska, Polskie Państwo Podziemne, Związek Walki Zbrojnej (ZWZ), Armia Krajowa (AK), Szare Szeregi, godzina „W”, plan „Burza”, zruty*

- zna daty: zbrodni katyńskiej (IV–V 1940), wybuchu powstania w getcie warszawskim (IV 1943), rzezi wołyńskiej (1943), powstania AK (II 1942), wybuchu i upadku powstania warszawskiego (1 VIII–2 X 1944)

- identyfikuje postacie: Jana Bytnara „Rudego”, Tadeusza Zawadzkiego „Zośki”, Franza Kutschery, Stefana Roweckiego „Grota”, Tadeusza Komorowskiego „Bora”

- wyjaśnia znaczenie terminów: *akcja pod Arsenalem, zamach na F. Kutschere, Kedyw,*

- zna daty: akcji pod Arsenalem (III 1943), zamachu na F. Kutschere (II 1944),

- identyfikuje postacie: Ireny Sendlerowej, Józefa i Wiktorii Ulmów, Witolda Pileckiego, Tadeusza Komorowskiego „Bora”

- wskazuje na mapie: tereny pod okupacją niemiecką i sowiecką, miejsca masowych egzekucji Polaków pod okupacją niemiecką oraz zsyłek i kaźni ludności polskiej w ZSRS, rejonu najintensywniejszej działalności polskiej partyzantki

- charakteryzuje główne cele niemieckiej i sowieckiej polityki okupacyjnej

- przedstawia założenia polityki rasowej hitlerowców oraz metody jej realizacji, szczególnie wobec Żydów

- omawia bilans Holokaustu

- wymienia postawy Polaków wobec polityki okupanta niemieckiego

- przedstawia struktury Polskiego Państwa Podziemnego

- przedstawia założenia planu „Burza

- wymienia znaczenie terminów: *szmalcownik, Ukraińska Powstańcza Armia (UPA), czystki etniczne, partyzantka Hubala, Służba Zwycięstwu Polski (SZP), Delegatura Rządu RP na Kraj, sabotaż*

- zna datę podpisania traktatu o granicach i przyjaźni (28 IX 1939)

- identyfikuje postacie: Jana Karskiego, Stepana Bandery podaje przykłady terroru niemieckiego i sowieckiego (Palmiry, kaźń profesorów krakowskich i lwowskich, Katyń)

- omawia okoliczności i przebieg zbrodni katyńskiej,

- przedstawia przyczyny i skutki zamachu na F. Kutschere

- podaje przyczyny i skutki akcji pod Arsenalem

- przedstawia metody działania Kedywu

- wymienia sfery działalności Polskiego Państwa Podziemnego

- wyjaśnia, jaką rolę odgrywała Armia Krajowa

- przedstawia przyczyny i opisuje skutki powstania warszawskiego

- wyjaśnia znaczenie terminów: *volksdeutsch, volkslista, gadzinówka, Akcja Specjalna „Kraków”, „granatowa” policja, Pawiak, operacja „Ostra Brama”*

- zna daty: decyzji AK o przejściu od biernego oporu do ograniczonej walki z okupantem (1942), operacji „Ostra Brama” (VII 1944)

- identyfikuje postacie: Hansa Franka, Emila Fieldorfa „Nila”

- przedstawia zmiany terytorialne na ziemiach polskich pod okupacją

- przedstawia i porównuje politykę okupanta niemieckiego na ziemiach wcielonych do III Rzeszy i w Generalnym Gubernatorstwie

- przedstawia cele deportacji Polaków w głąb ZSRS

- wyjaśnia przyczyny i opisuje przebieg konfliktu polsko-ukraińskiego (rzeź wołyńska) na Kresach Wschodnich

- charakteryzuje życie codzienne w kraju pod okupacją niemiecką na przykładzie Warszawy

- omawia okoliczności polityczne i militarne, które wpłynęły na podjęcie decyzji o wybuchu powstania w Warszawie

- charakteryzuje etapy przebiegu powstania warszawskiego

- porównuje i ocenia okupacyjną politykę władz niemieckich i sowieckich wobec społeczeństwa polskiego

- ocenia zaangażowanie młodych ludzi w walce z okupantem

- przedstawia i ocenia stosunek państw zachodnich do Holokaustu

- ocenia postawy Polaków wobec polityki okupantów

- omawia postawę wielkich mocarstw wobec powstania warszawskiego

- ocenia decyzję władz polskiego podziemia dotyczącą wybuchu powstania, uwzględniając sytuację międzynarodową i wewnętrzną

- ocenia postawę aliantów zachodnich i ZSRS wobec powstania warszawskiego

Sprawa polska w czasie II wojny światowej

• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>rząd emigracyjny, układ Sikorski–Majski, armia Andersa, sprawa katyńska, Krajowa Rada Narodowa, Manifest PKWN, Polska Lubelska, Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej (TRJN)</i> • zna daty: powstania rządu emigracyjnego (IX 1939), układu Sikorski–Majski (VII 1941), ogłoszenia Manifestu PKWN (VII 1944), konferencji w Jałcie (II 1945) • identyfikuje postacie: Władysława Sikorskiego, Władysława Andersa	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie, katastrofa gibraltarska, proces szesnastu</i> • identyfikuje postacie: Stanisława Mikołajczyka, Leopolda Okulickiego • przedstawia okoliczności powstania polskiego rządu emigracyjnego, • wymienia polskie formacje wojskowe uczestniczące w najważniejszych bitwach II wojny światowej • wyjaśnia przyczyny zerwania przez ZSRS stosunków dyplomatycznych z polskim rządem na uchodźstwie , • wymienia postanowienia konferencji w Teheranie oraz w Jałcie dotyczące Polski	• zna daty: rozwiązania AK (I 1945), procesu szesnastu (VI 1945), powstania TRJN (VI 1945) • omawia postanowienia układu Sikorski–Majski • wymienia i wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew II wojny światowej z udziałem Polaków (walki o Narwik, Monte Cassino, Falaise, Arnhem, Berlin, bitwa o Anglę, oblężenie Tobruku) • omawia okoliczności i skutki powstania TRJN	• wyjaśnia znaczenie terminu: <i>Niepodległość („NIE”)</i> • zna daty: walk o Narwik (1940), walk o Tobruk (1941), zerwania stosunków rządu emigracyjnego z ZSRS (IV 1943), katastrofy gibraltarskiej (VII 1943) • identyfikuje postacie: Władysława Raczkiewicza, Stanisława Mikołajczyka, Kazimierza Sosnkowskiego, Stanisława Maczka, Stanisława Sosabowskiego, Zygmunta Berlinga, Edwarda Osóbki-Morawskiego • wyjaśnia, jakie znaczenie miała działalność rządu emigracyjnego dla Polaków w kraju i na uchodźstwie • omawia okoliczności powstania układu Sikorski–Majski • opisuje okoliczności wyjścia z ZSRS armii Andersa • wymienia polskie formacje wojskowe uczestniczące w bitwach II wojny światowej, • przedstawia najważniejsze etapy procesu przejmowania władzy w Polsce przez komunistów • podaje przejawy zależności Polski od ZSRS po wojnie • opisuje metody represji zastosowane przez komunistów wobec Polskiego Państwa Podziemnego	• omawia polityczne skutki katastrofy gibraltarskiej • omawia losy polskich żołnierzy internowanych po klęsce wrześniowej • przedstawia tworzące się w ZSRS i w kraju pod okupacją ośrodki przyszłych polskich władz komunistycznych, • ocenia stosunek wielkich mocarstw do sprawy polskiej
--	---	---	---	---

Świat po II wojnie światowej

- wyjaśnia znaczenie terminów: *Organizacja Narodów Zjednoczonych, układ dwubiegunowy, Powszechna deklaracja praw człowieka, strefa okupacyjna, żelazna kurtyna, blokada Berlina Zachodniego, NATO, reparacje wojenne, supermocarstwo, kraje demokracji ludowej, odwilż, tajny referat Chruszczowa, destalinizacja, Układ Warszawski, Wielki Skok, rewolucja kulturalna, dekolonizacja, Trzeci Świat, Rok Afryki, Bliski Wschód, syjonizm, wyścig zbrojeń, Unia Europejska, euro, rewolucja obyczajowa, ruch kontestatorski, hipisi, pacyfizm, feminizm, segregacja rasowa*
- zna daty: śmierci J. Stalina (1953), powstania Izraela (1948), rewolucji islamskiej w Iranie (1979), I wojny w Zatoce Perskiej (1990), powstania Unii Europejskiej w wyniku zawarcia traktatu z Maastricht (1992)
- identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Harry'ego Trumana, Nikity Chruszczowa, Fidela Castro, Johna F. Kennedy'ego, Roberta Schumana
- wskazuje na mapie podział Europy na blok zachodni i wschodni,
- podaje przyczyny integracji europejskiej

- wyjaśnia znaczenie terminów: *procesy norymberskie, plan Marshalla, doktryna Trumana, powstanie węgierskie, konflikt żydowsko-palestyński, traktaty rzymskie, Europejska Wspólnota Węgla i Stali (EWWiS), Europejska Wspólnota Gospodarcza (EWG), Euratom, układ z Schengen, traktat z Maastricht*
- zna daty: konferencji założycielskiej ONZ (IV 1945), konferencji poczdamskiej (VII–VIII 1945), uchwalenia Powszechnej deklaracji praw człowieka (1948), powstania RFN i NRD (1949), powstania NATO (1949), powstania węgierskiego (X 1956), wysłania pierwszego człowieka w kosmos (1961), ogłoszenia blokady morskiej Kuby (1962), Praskiej Wiosny (1968), powstania EWWiS (1952), podpisania traktatów rzymskich (1957), obrad soboru watykańskiego II (1962–1965)
- identyfikuje postacie: Nikity Chruszczowa, Dawida Ben Guriona, Jasira Arafata, Ruhollaha Chomejniego, Martina Luthera Kinga, Jana XXIII, Pawła VI
- wskazuje na mapie Koreę, Wietnam, Chiny, Indie, Pakistan, rejon Bliskiego Wschodu i Zatoki Perskiej

- wyjaśnia znaczenie terminu „*Pustynna burza*”, metoda biernego oporu, Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej (RWPG)
- zna daty: umieszczenia pierwszego sztucznego satelity w kosmosie (1957), lądowania na Księżycu (1969), ogłoszenia planu Schumana (1950), podpisania układu w Schengen (1985), buntów studenckich we Francji (1968)
- identyfikuje postacie: George'a Marshalla, Mao Zedonga, Mahatmy Gandhiego, Konrada Adenauera, Alcida de Gasperiego
- wskazuje na mapie: państwa założycielskie EWG oraz państwa należące do UE, etapy rozszerzania EWG
- wymienia postanowienia konferencji w Poczdamie
- przedstawia przyczyny powstania dwóch państw niemieckich
- wskazuje okoliczności powstania NATO
- wyjaśnia znaczenie śmierci Stalina dla przemian w ZSRS i krajach demokracji ludowej
- omawia okoliczności powstania i znaczenie Układu Warszawskiego,
- przedstawia najważniejsze skutki polityczne i gospodarcze procesu dekolonizacji,

- wyjaśnia znaczenie terminów: *Karta Narodów Zjednoczonych, Rada Bezpieczeństwa ONZ, Zgromadzenie Ogólne ONZ, sekretarz generalny ONZ, powstanie berlińskie, cztery D: denazyfikacja, demilitaryzacja, dekartelizacja, demokratyzacja, czerwona księżeczka, neokolonializm, plan Schumana, Komisja Europejska, Parlament Europejski, Rada Europejska, Beneluks, unia celna*
- zna daty: podpisania Karty Narodów Zjednoczonych (VI 1945), ogłoszenia planu Marshalla (1947), przemówienia W. Churchilla w Fulton (1946), ogłoszenia doktryny Trumana (1947), blokady Berlina Zachodniego (1948–1949), powstania RWPG (1949), powstania Układu Warszawskiego (1955), XX Zjazdu KPZR (1956), wojny o niepodległość Izraela (1948–1949)
- identyfikuje postacie: Imre Nagya, Saddama Husajna, Dwighta Eisenhowera, Jurija Gagarina, Neila Armstronga, Aleksandra Dubčeka
- opisuje okoliczności budowy muru berlińskiego
- przedstawia polityczne skutki II wojny światowej
- wyjaśnia genezę blokady Berlina Zachodniego,

- wyjaśnia przyczyny dominacji USA i ZSRS w powojennym świecie
- ocenia znaczenie powstania ONZ
- ocenia politykę państw okupacyjnych wobec Niemiec
- charakteryzuje i porównuje sytuację społeczno-polityczną w ZSRS po zakończeniu II wojny światowej i po śmierci Stalina
- charakteryzuje sposób sprawowania władzy i politykę prowadzoną przez N. Chruszczowa,
- charakteryzuje problemy państw Trzeciego Świata po uzyskaniu niepodległości
- omawia przyczyny i skutki konfliktów w Azji w czasie zimnej wojny
- ocenia rolę Mahatmy Gandhiego w procesie dekolonizacji Indii
- ocenia znaczenie rozpowszechnienia nowych środków transportu
- ocenia rolę mocarstw światowych w konflikcie bliskowschodnim
- omawia wpływ integracji europejskiej na rozwój gospodarczy i demokratyzację państw Europy Zachodniej

	• przedstawia bilans II wojny światowej dotyczący strat ludności i zniszczeń • wyjaśnia, czym była zimna wojna • omawia cechy charakterystyczne państw demokracji ludowej • wskazuje przyczyny rozpadu systemu kolonialnego • wyjaśnia, na czym polegała rywalizacja (zimna wojna) między USA i ZSRS w dziedzinach: wojskowości i podboju kosmosu	• omawia sposoby realizacji i skutki Wielkiego Skoku w Chinach • wyjaśnia, w jaki sposób przebiegała rewolucja kulturalna w Chinach • wymienia przyczyny konfliktów izraelsko-arabskich • przedstawia okoliczności, w jakich powstało państwo Izrael, • omawia przyczyny i skutki Praskiej Wiosny • wymienia zjawiska, które wpłynęły na umocnienie się demokracji w Europie Zachodniej po II wojnie światowej • przedstawia przyczyny przemian społecznych i kulturowych w drugiej połowie XX w. • omawia cechy charakterystyczne rewolucji obyczajowej i jej skutki	• przedstawia najważniejsze tezy referatu N. Chruszczowa na XX Zjeździe KPZR i konsekwencje wygłoszenia tego przemówienia • wymienia przyczyny i skutki powstania węgierskiego w 1956 r., • przedstawia przebieg powstania węgierskiego z 1956 r. • przedstawia przyczyny i skutki wojny domowej w Chinach po II wojnie światowej • opisuje komunistyczne reżimy w Chinach szczególnie uwzględniając stosunek władzy do jednostki • opisuje proces dekolonizacji Indochin • charakteryzuje konflikty zbrojne w Afryce • opisuje skutki polityki gospodarczej i kulturalnej Mao Zedonga • podaje przyczyny konfliktu indyjsko- -pakistańskiego - omawia proces powstawania państwa Izrael i jego funkcjonowanie w pierwszych latach niepodległości • opisuje charakter konfliktu bliskowschodniego • omawia konflikt w rejonie Zatoki Perskiej • przedstawia przyczyny i skutki rewolucji islamskiej w Iranie	• ocenia gospodarcze i polityczne skutki integracji europejskiej • wymienia przejawy terroryzmu politycznego • ocenia skutki społeczne, kulturalne i polityczne przemian obyczajowych lat 60. XX w. • ocenia znaczenie reform soboru watykańskiego II • opisuje walkę o równouprawnienie rasowe
--	---	--	--	---

			• omawia główne założenia polityki zagranicznej ZSRS i USA w latach 60. i 70. XX w. • wyjaśnia okoliczności interwencji sił Układu Warszawskiego w Czechosłowacji • przedstawia etapy tworzenia Unii Europejskiej • wyjaśnia, w jaki sposób doszło do demokratycznych przemian w krajach Europy Zachodniej i Południowej, • przedstawia cele buntów studenckich w krajach zachodnich w latach 60. • wymienia hasła ruchów kontestatorskich • wyjaśnia, na czym polegała walka z segregacją rasową w USA • wymienia skutki obrad soboru watykańskiego II • prezentuje poglądy ruchów walczących o prawa kobiet w XX w. • omawia przyczyny, przejawy i skutki buntów studenckich • wymienia przykłady zespołów rockowych, które miały wpływ na kształtowanie się kultury młodzieżowej lat 60. i 70.	
--	--	--	---	--

Początki komunizmu w Polsce

- wyjaśnia znaczenie terminów: *Ziemie Odzyskane*, *przesiedlenia ludności*, *Polska Partia Robotnicza*, *Polskie Stronnictwo Ludowe (PSL)*, *żołnierze niezłomni (wyklęci)*, *Ziemie Odzyskane*, *szabrownictwo*
- zna daty: początku napływu osadników na Ziemie Odzyskane (1945), akcji „Wisła” (1947)

- wyjaśnia znaczenie terminów: *akcja „Wisła”*, *referendum ludowe*, *demokracja ludowa*, *reforma rolna*, *nacjonalizacja przemysłu*
- zna daty: referendum ludowego (1946), pierwszych powojennych wyborów parlamentarnych (1947)
- identyfikuje postacie: Stanisława Mikołajczyka, Witolda Pileckiego, Danuty Siedzikówny „Inki”
- wskazuje na mapie: granice Polski po II wojnie światowej, kierunki powojennych przesiedleń ludności na ziemiach polskich,
- omawia proces przejmowania kontroli nad Ziemiami Odzyskanymi przez Polaków
- wymienia, skąd pochodzili osadnicy, którzy znaleźli się na Ziemniach Odzyskanych

- wyjaśnia znaczenie terminów: *Urząd Bezpieczeństwa (UB)*, *cenzura przewencyjna*, *Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość” (WiN)*, *bitwa o handel*
- identyfikuje postać Józefa Franczaka „Lalusia”
- przedstawia przyczyny i skutki migracji ludności na ziemiach polskich po II wojnie światowej
- opisuje metody, dzięki którym komuniści zdobyli władzę w Polsce
- omawia przyczyny napływu osadników na Ziemie Odzyskane
- przedstawia postawy Polaków, którzy znaleźli się na Ziemniach Odzyskanych

- charakteryzuje międzynarodowe uwarunkowania ukształtowania polskiej granicy państwowej po II wojnie światowej
- przedstawia okoliczności i skutki przeprowadzenia referendum ludowego
- przedstawia realia funkcjonowania podziemia niepodległościowego
- przedstawia etapy przejmowania władzy w Polsce przez komunistów
- przytacza metody terroru stosowane przez komunistów,
- omawia przebieg odbudowy Warszawy
- określa społeczne i polityczne konsekwencje wprowadzenia dekretów o reformie rolnej oraz nacjonalizacji przemysłu
- wyjaśnia, jak propaganda komunistyczna propagowała ideę Ziem Odzyskanych
- wyjaśnia, jak władze polskie traktowały Niemców zamieszkujących Ziemie Odzyskane
- przedstawia rolę Kościoła katolickiego w integracji Ziem Odzyskanych z Polską

- ocenia postawę żołnierzy wyklętych
- ocenia postawy Polaków wobec nowego reżimu
- podaje przejawy zależności Polski od ZSRS po wojnie
- ocenia politykę władz komunistycznych wobec Ziem Odzyskanych

Stalinizm w Polsce i jego skutki				
• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Polska Zjednoczona Partia Robotnicza (PZPR), system monopartyjny, Polska Rzeczpospolita Ludowa (PRL), system centralnego sterowania gospodarką, Państwowe Gospodarstwa Rolne</i> • identyfikuje postacie: Władysława Gomułki, Bolesława Bieruta, • zna datę śmierci J. Stalina (1953)	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>plan sześcioletni, kolektywizacja, stalinizm, socrealizm</i> • zna daty: powstania PZPR (1948), przyjęcia Konstytucji PRL (1952) • podaje założenia planu sześcioletniego	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>„wyścig pracy”, przodownik pracy, kulak</i> • zna datę planu sześcioletniego (1950–1955) • podaje główne cechy ustroju politycznego Polski w okresie stalinowskim • wskazuje cechy charakterystyczne socrealizmu w kulturze polskiej	• przedstawia okoliczności powstania PZPR • przedstawia konsekwencje społeczne i ekonomiczne planu sześcioletniego • omawia cele propagandy komunistycznej w czasach stalinizmu • przedstawia założenia Konstytucji PRL z 1952 r. • opisuje system represji władz komunistycznych wobec Kościoła	• ocenia kult jednostki w Polsce w okresie stalinizmu
Polska w latach 1957–1981				
• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Śłużba Bezpieczeństwa (SB), odwilż październikowa, mała stabilizacja, obchody Tysiąclecia Chrztu Polski, Śłużba Bezpieczeństwa (SB), odwilż październikowa, mała stabilizacja, obchody Tysiąclecia Chrztu Polski, „druga Polska”, propaganda sukcesu, Komitet Obrony Robotników (KOR), strajk okupacyjny, 21 postulatów „Solidarności”, NSZZ „Solidarność”</i> • zna daty: obchodów Tysiąclecia Chrztu Polski (1966), (VIII 1980), porozumień sierpniowych z Gdańska (31 VIII 1980) • identyfikuje postacie: Władysława Gomułki, kardynała Stefana Wyszyńskiego, Edwarda Gierka, Jana Pawła II, Jacka	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>poznański Czerwiec, „polska droga do socjalizmu”, Marzec 1968 r., Grudzień 1970 r., Czerwiec 1976 r., wydarzenia sierpniowe, porozumienia sierpniowe</i> • zna daty: wydarzeń poznańskich (VI 1956), polskiego Października (X 1956), wydarzeń marcowych (III 1968), wydarzeń grudniowych na Wybrzeżu (XII 1970), wydarzeń czerwcowych (1976), powstania KOR (1976), wyboru Karola Wojtyły na papieża (16 X 1978), pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do Polski (1979) • charakteryzuje okres rządów W. Gomułki, w tym politykę zagraniczną PRL	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Międzyzakładowy Komitet Strajkowy (MKS), karnawał „Solidarności”</i> • zna datę: nowelizacji Konstytucji PRL (1976) • wyjaśnia przyczyny i skutki oraz opisuje przebieg wydarzeń poznańskiego Czerwca i polskiego Października w 1956 r. • omawia przejawy odwilży październikowej w Polsce • przedstawia przebieg obchodów milenijnych • omawia wpływ zagranicznych kredytów na rozwój przemysłu ciężkiego i górnictwa	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>List 34, Zmotoryzowane Odwoły Milicji Obywatelskiej (ZOMO), ukryte bezrobocie, kino moralnego niepokoju, drugi obieg, Wolne Związki Zawodowe (WZZ)</i> • zna daty: wystosowania listu episkopatu polskiego do episkopatu niemieckiego (1965), powstania NSZZ „Solidarność” (IX 1980) • identyfikuje postacie: Romka Strzałkowskiego, Andrzeja Wajdy, Krzysztofa Zanussiego, Kazimierza Górskiego, Huberta Wagnera, Stanisława Pyjasa, Jana Józefa Lipskiego, Antoniego Macierewicza, Zbigniewa i Zofii Romaszewskich, Leszka Moczulskiego, Bogdana Borusewicza, Andrzeja Gwiazdy	• ocenia postawę W. Gomułki wobec wydarzeń poznańskich • ocenia zachowanie władz PRL w obliczu wydarzeń na Wybrzeżu w 1970 r. • ocenia rolę Kościoła katolickiego i środowisk studenckich w kształtowaniu opozycji wobec władz PRL • wymienia przedstawicieli polskiej szkoły filmowej • opisuje normalizację stosunków między Polską a Republiką Federalną Niemiec • ocenia okres rządów E. Gierka • wyjaśnia, dlaczego władze komunistyczne w mniejszym stopniu niż dotąd represjonowały ugrupowania opozycyjne

Kuronia, Lecha Wałęsy, Anny Walentynowicz • przedstawia przemiany w życiu codziennym Polaków za rządów E. Gierka	• wymienia cechy charakterystyczne rządów E. Gierka • opisuje życie codzienne w czasach PRL • przedstawia przyczyny i skutki strajków sierpniowych w 1980 r.	• wyjaśnia, na czym polegała propaganda sukcesu w czasie rządów E. Gierka • opisuje genezę, przebieg i skutki wydarzeń czerwcowych w 1976 r. • określa cele i opisuje działalność KOR-u • wyjaśnia wpływ wyboru Karola Wojtyły na papieża na sytuację w Polsce • omawia przebieg wydarzeń sierpniowych	• omawia proces odwilży • charakteryzuje przyczyny oraz narastanie konfliktu władz z Kościołem katolickim • wyjaśnia przyczyny i skutki kampanii antysemitkiej w Polsce w 1968 r. • wyjaśnia przyczyny i skutki wydarzeń z Marca 1968 r. i Grudnia 1970 r. • wyjaśnia, dlaczego polityka gospodarcza E. Gierka nie przyniosła spodziewanych rezultatów, • przedstawia okoliczności i skutki nowelizacji konstytucji w 1976 r. • przedstawia wpływ kina moralnego niepokoju na kształtowanie postaw Polaków • przedstawia okoliczności narodzin opozycji demokratycznej w Polsce • charakteryzuje rozwój organizacji opozycyjnych w latach 70. XX w. • omawia działalność NSZZ „Solidarność” w okresie tzw. karnawału „Solidarności” • przedstawia reakcję ZSRS na wydarzenia w Polsce w 1980 r.	• wyjaśnia, w jaki sposób władze komunistyczne w Polsce przygotowywały się do konfrontacji siłowej z opozycją
---	--	--	---	---

Dekada 1981–1989

- wyjaśnia znaczenie terminów: *stan wojenny*, *Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego (WRON)*, *internowanie*, *obrad Okrągłego Stołu*, *wybory czerwcowe*

- zna daty: wprowadzenia stanu wojennego (13 XII 1981), obrad Okrągłego Stołu (II–IV 1989), wyborów czerwcowych (4 VI 1989)

- identyfikuje postacie: Wojciecha Jaruzelskiego, Lecha Wałęsy, Jerzego Popiełuszki, Tadeusza Mazowieckiego

- wyjaśnia znaczenie terminów: *Obywatelski Klub Parlamentarny (OKP)*, *sejm kontraktowy*

- zna datę powołania rządu T. Mazowieckiego (1989)

- przedstawia okoliczności wprowadzenia stanu wojennego w Polsce

- charakteryzuje przebieg stanu wojennego w Polsce

- podaje postanowienia i skutki obrad Okrągłego Stołu

- przedstawia następstwa wyborów czerwcowych

- wyjaśnia znaczenie terminów: „*gruba linia*”/„*gruba kreska*”, *ustalenia z Magdaleny*

- zna daty: zamachu na Jana Pawła II (V 1981), pacyfikacji kopalni „Wujek” (XII 1981), zamordowania ks. J. Popiełuszki (1984), wyboru W. Jaruzelskiego na prezydenta (VII 1989)

- identyfikuje postacie: Mehmeta Alego Ağcy, Czesława Kiszcza, Leszka Balcerowicza, Bronisława Geremka, Krzysztofa Skubiszewskiego

- przedstawia reakcję świata na sytuację w Polsce w okresie stanu wojennego, w tym przyznanie Pokojowej Nagrody Nobla Lechowi Wałęsie

- charakteryzuje sytuację PRL po zniesieniu stanu wojennego

- przedstawia reakcję społeczeństwa na stan wojenny

- wskazuje wydarzenia, które doprowadziły do upadku komunizmu w Polsce

- omawia okoliczności zwołania Okrągłego Stołu

- przedstawia reformy rządu T. Mazowieckiego

- ocenia postawy społeczeństwa wobec stanu wojennego

- ocenia znaczenie obrad Okrągłego Stołu dla przemian politycznych w Polsce

Miejsce Polski w świecie współczesnym

- wyjaśnia znaczenie terminów: *Jesień Ludów*, *terroryzm*, *hiperinflacja*, *gospodarka wolnorynkowa*, *prywatyzacja*, *bezrobocie*, *NATO*, *referendum akcesyjne*, *Unia Europejska*

- zna datę zamachu na szkołę w Biesłanie (2004), przyjęcia Polski do NATO (1999), wejścia Polski do UE (2004)

- identyfikuje postacie: Ronalda Reagana, Michaiła Gorbaczowa, Václava Havla, Tadeusza Mazowieckiego, Lecha Wałęsy, Leszka Balcerowicza, Jacka Kuronia, Aleksandra Kwaśniewskiego, Lecha Kaczyńskiego

- wyjaśnia znaczenie terminów: *aksamitna rewolucja*, *perestrojka*, *glasnost*, *plan Balcerowicza*, *pluralizm polityczny*, *referendum akcesyjne*

- zna daty: obalenia komunizmu w europejskich państwach bloku wschodniego (1989–1990), zjednoczenia Niemiec (1990), rozpadu ZSRS (1991), wdrożenia planu Balcerowicza (1990), wyboru L. Wałęsy na prezydenta (XII 1990), pierwszych w pełni demokratycznych wyborów do parlamentu (1991), wyboru A. Kwaśniewskiego na prezydenta (1995), uchwalenia Konstytucji RP (1997), wyboru L. Kaczyńskiego na prezydenta (2005)

- wymienia reformy przeprowadzone w 1999 r.

- wymienia najistotniejsze przemiany ustrojowe i ekonomiczne III Rzeczypospolitej

- przedstawia przyczyny i skutki przystąpienia Polski do NATO i UE

- omawia konsekwencje członkostwa Polski w NATO

- wyjaśnia znaczenie terminu *pucz Janajewa*

- identyfikuje postacie: Borysa Jelcyna, Giennadija Janajewa

- przedstawia przejawy kryzysu ZSRS w latach 80. XX w.

- wyjaśnia okoliczności rozpadu ZSRS

- omawia założenia, realizację i skutki gospodarcze planu Balcerowicza

- wymienia i omawia etapy integracji Polski z UE

- przedstawia postawy Polaków wobec problemu integracji Polski z UE

- wyjaśnia znaczenie terminu „wojna na górze”, *Trójkąt Weimarski*, *Grupa Wyszehradzka*

- zna daty: interwencji zbrojnej ZSRS w Afganistanie (1979–1989), przejęcia władzy przez Gorbaczowa (1985), puczu Janajewa (1991), rozwiązania RWPG i Układu Warszawskiego (1991), rozwiązania ZSRS (XII 1991), pierwszego ataku terrorystycznego w Rosji przeprowadzonego przez bojowników czeczeńskich (1995), zamachu w teatrze na Dubrowce (2002), rozwiązania PZPR (1990), uchwalenia małej konstytucji (X 1992), reformy administracyjnej (1999), wyjścia ostatnich wojsk rosyjskich z Polski (1993), obecności polskich żołnierzy na wojnach w Afganistanie (od 2002) i Iraku (2003–2008)

- identyfikuje postacie: Jana Olszewskiego, Jarosława Kaczyńskiego, Ryszarda Kaczorowskiego

- charakteryzuje politykę R. Reagana i jej wpływ na zmianę sytuacji międzynarodowej

- charakteryzuje wydarzenia Jesieni Ludów w państwach bloku wschodniego

- omawia proces rozpadu ZSRS, uwzględniając powstanie niepodległych państw w Europie

- ocenia rolę M. Gorbaczowa i R. Reagana w zmianie układu sił w polityce międzynarodowej – przedstawia rolę Gorbaczowa w upadku komunizmu w państwach bloku wschodniego

- wymienia próby reform w ZSRS i określa ich skutki polityczne

- ocenia postawy bojowników czeczeńskich i władz rosyjskich wobec problemu czeczeńskiego

- ocenia przemiany polityczne i gospodarcze w Polsce po 1989 r.

- omawia podstawy ustrojowe III Rzeczypospolitej w świetle konstytucji z 1997 r.

- ocenia rezultaty polskiego członkostwa w NATO i UE

- opisuje udział Polski w wojnie z terroryzmem

- wymienia korzyści, jakie przyniosły Polsce integracja z UE oraz wejście do NATO

			• wyjaśnia, jakie były przyczyny rozwiązania RWPG i Układu Warszawskiego • omawia koszty społeczne reform gospodarczych • charakteryzuje scenę polityczną pierwszych lat demokratycznej Polski • przedstawia proces budowania podstaw prawnych III Rzeczypospolitej • wyjaśnia przyczyny rozpadu obozu solidarnościowego • określa główne kierunki polskiej polityki zagranicznej • wymienia i omawia etapy polskiej akcesji do NATO	
--	--	--	--	--